

УДК 339.545

Борисенко А. С.

Ємець А. В.

Університет Державної фіскальної служби України

СУЧАСНА ІНФОРМАЦІЙНА ФОРМА МИТНОГО КОНТРОЛЮ В КОНЦЕПЦІЇ «ЄДИНОГО ВІКНА» І ПІДВИЩЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Досліджено положення документів ВМО, організацій ООН, присвячених досвіду запровадження механізму «Єдиного вікна» в іноземних державах, визначено його роль у становленні інформаційної форми митного контролю. Окреслено основні положення стратегії держави на шляху імплементації в Україні положень Рамкових стандартів ВМО в частині запровадження механізму «Єдиного вікна».

Ключові слова: стандарти безпеки, «Єдине вікно», зовнішньоекономічна діяльність, державне регулювання, інформаційна форма митного контролю.

Постановка проблеми. Із прадавніх часів усі учасники процесів міжнародної торгівлі користувалися паперовою технологією передачі та контролю інформації про товар та транспортно-експедиційні процеси. Митні процедури мали періодичний, вибіркового характеру та здійснювалися у строго визначених географічних точках (пунктах пропуску на кордоні, зонах митного контролю терміналів тощо).

У постіндустріальну епоху розвитку людства транспортні та інформаційно-комунікативні технології змінили не лише носії інформації про товари (паперові на електронні), вони змінили саму ідеологію міжнародного економічного співробітництва за рахунок децентралізації виробництва, прискорення транспортних процесів та оптимізації обсягів виробництва товарів. Отже, світ, у якому працюють митні органи, змінився, старі форми митного контролю та оформлення значно затримували виконання зовнішньоекономічних операцій, вибіркового контролю товарів та транспортних засобів у чітко визначених місцях став не ефективним для запобігання контрабанді та загрозам терористичних актів.

Нині ми спостерігаємо процес становлення нової форми митного контролю – інформаційного. Інформаційна форма митного контролю характеризується тотальністю: з погляду обсягу контролювання вантажів, безперервності у часі контролю починається ще до потрапляння товару до міжнародного ланцюга постачання та не завершується з його митним оформленням у країні призначення, застосуванням систем аналізу ризиків та неінтрузивного контролю вантажних відсіків транспортних засобів та контейнерів.

Початком процесу міжнародно-правового оформлення інформаційної форми митного контролю можливо вважати схвалення у червні 2005 р. на сесії Ради Всесвітньої митної організації в Брюсселі Рамкових стандартів безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації (далі – Рамкові стандарти ВМО) [1]. Порядок запровадження та технології вирішення окремих питань інформаційного контролю визначені в Угоді про спрощення процедур торгівлі (далі – УСПТ, або англійською Trade Facilitation Agreement – TFA) [2] Світової організації торгівлі (далі – СОТ), яка набула чинності 22 лютого 2017 р.¹

Сутність інформаційної форми митного контролю розкривається через три базові концепції вищезазначених міжнародних документів:

1. Співробітництво між усіма учасниками процесів міжнародної торгівлі під керівництвом митних служб.

2. «Єдине вікно» – як форма включення митних та інших державних органів, які контролюють товари, що перетинають митний кордон, у логістику зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД).

3. «Уповноважений економічний оператор» – надання окремим підприємствам певних пільг та привілеїв в обмін на їх участь (фінансову, організаційну тощо) в процесах митного контролю товарів [1].

Концепція «Єдиного вікна» є одним із найефективніших рішень комплексу проблем, пов'язаних зі спрощенням процедур торгівлі, з одночасним підвищенням рівня безпеки міжнародних ланцюгів поставок товарів. Вона дає змогу учасникам ЗЕД подавати стандартизовані документи і відомості, використовуючи єдину точку прийому даних, щоб виконати нормативні вимоги, які встановлені для імпорту, експорту або транзиту товарів. Практичною реалізацією цієї концепції є інформаційно-комунікаційні системи, побудовані на її основі, для ефективного функціонування яких в Україні необхідно створити відповідні правові, організаційні та технічні умови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо запровадження механізму «Єдиного вікна» розглядаються у працях таких науковців, як: Ю.І. Пивовар, Н.А. Буличева [4], Г.М. Писаренко [5], О.І. Платонов [6], А.М. Романенко [7], І.В. Сітко [8], В.Б. Суворов [9], В. Тимошук [10], О.П. Федотов [11] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вдала стратегія запровадження механізму «Єдиного вікна» як інфраструктурної основи застосування інформаційної форми митного контролю повинна органічно поєднувати в собі правові та адміністративні заходи, пріоритетний розвиток інформаційно-комунікативних технологій та розвиток партнерства між бізнесом і державою. Своєю чергою, напрацювання основних пунктів такої стратегії, на нашу думку, повинно починатися з аналізу положень міжнародних документів, пов'язаних із безпекою та поліпшенням умов міжнародної торгівлі.

Мега статті полягає у тому, щоб на підставі аналізу положень документів ВМО, організацій ООН, присвячених досвіду запровадження механізму «Єдиного вікна» в іноземних державах, окреслити основні положення стратегії держави щодо їх імплементації в Україні; запропонувати шлях її реалізації виходячи із сучасного стану правового поля держави із цього питання.

¹ Україна ратифікувала УСПТ 16 грудня 2015 р. [3].

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення «Єдиного вікна» – це масштабний проєкт керування змінами у політичній, економічній та адміністративній сферах. Він охоплює величезну кількість організацій і відомств та передбачає певну оптимізацію бізнес-процесів, спрощення документообігу і гармонізацію даних.

Ураховуючи вищезазначене, стратегічною метою запровадження «Єдиного вікна» в державі можливо визначити створення такого середовища, яке об'єднало б зусилля державних органів та бізнесу у проведенні (контролі) операцій міжнародної торгівлі із задовільним рівнем митної безпеки, у максимально стилі терміни, з мінімальними операційними витратами.

Відповідно до положень Рамкових стандартів ВМО, всі вищезазначені концепції спираються на дві опори:

1. систему угод між митними адміністраціями;
2. партнерські відносини між митними службами та підприємницькою спільнотою [1].

Оскільки застосування інформаційної форми митного контролю неможливе без глибокого рівня стандартизації всіх процесів (як у бізнесі, так і в митному та інших видах контролю товарів, які переміщуються через митний кордон) міжнародної торгівлі, інструментами практичної реалізації Рамкових стандартів ВМО визначено 11 стандартів – I «опори» та шість стандартів – II опори. При цьому у п. 1.6. Передмови до цього документу зазначено: «Деякі Рамкові стандарти можуть бути впроваджені відразу, для запровадження інших Світова організація торгівлі розробляє стратегії надання окремим адміністраціям допомоги в інституційному розвитку, необхідному для практичного впровадження рамкових стандартів, вимагаючи від урядів виявляти політичну волю і цілісний підхід до вирішення цих питань» [1].

Таким чином, вважаємо доведеним факт необхідності розроблення та затвердження в установленому порядку державної програми стосовно запровадження в Україні Рамкових стандартів ВМО [1], у тому числі й концепції «Єдиного вікна». Далі, спираючись на рекомендації, розроблені Європейською економічною комісією при ООН (далі – СЕК ООН), автори пропонують опис основних етапів зазначеної державної програми.

I етап. Стратегічне планування набору та послідовності необхідних змін, створення механізму керування змінами.

На цьому етапі необхідно:

1) вивчити різні наявні технологічні й організаційні моделі «Єдиного вікна» та обрати ту модель, яка буде найбільш пристосованою до ситуації в Україні, керуючись основними принципами створення механізму «Єдиного вікна» з Рекомендації СЕК ООН № 33 [12] та Керівництва ВМО «Як організувати середовище 2Єдиного вікна» [13];

2) визначити методи та стандарти спрощення ведення торгових операцій починаючи з первинних комерційних документів і закінчуючи заходами у сфері платежів, офіційним контролем і транспортуванням товарів, які планується застосовувати по всій державі для впорядкування процедур міжнародної торгівлі (Рекомендація СЕК ООН № 18 [14]);

3) шляхом проведення консультацій між державними органами і бізнесом визначитися з конкретним переліком зацікавлених сторін, які будуть брати участь у створенні та роботі національного органу щодо спрощення процедур торгівлі, а також затвердити урядовим документом

положення про такий орган (Рекомендація СЕК ООН № 4 [15]).

II етап. Проведення аналізу та опису наявних бізнес-процесів (у тому числі процесів державного контролю товарів та транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон), документів та даних, що містяться в них, розроблення пропозицій стосовно їх спрощення та стандартизації в межах держави.

Спираючись на результати дослідження «Керівництво з аналізу бізнес-процесів для спрощення торговельних процедур» [17], під час аналізу бізнес-процесів необхідно:

– розробити схеми процесів, які здійснюються під час переміщення товарів через митний кордон для приватного і державного секторів, звертаючи особливу увагу на раніше не задокументовані процеси і процеси, що здійснюються вручну;

– розкласти на складники (дії, документи, дані) кожен комерційну, транспортну, контрольну та фінансову процедуру, які пов'язані із ЗЕД;

– виявити проблемні місця, які є причиною затримок під час переміщення товарів через кордон (дублювання документів, відомостей, неузгодженість дій державних органів тощо);

– оптимізувати бізнес-процеси (паралельне проведення різних видів контролю, оптимізація форм звітності та мінімізація вимог до даних тощо);

– запровадити механізм моніторингу, що дасть змогу вдосконалювати процес спрощення процедур торгівлі на постійній основі (див. «Механізм моніторингу процесу спрощення процедур торгівлі та перевезень» (ТТФММ) [18]).

Відповідно до рекомендації СЕК ООН № 34 «Спрощення і стандартизація даних для міжнародної торгівлі», запропоновано, щоб уряд і суб'єкти ЗЕД одночасно із проведенням аналізу бізнес-процесів виконали такі дії:

1. Збір даних – підготовка на основі поточних потреб у даних та інформації органів державного управління, національного переліку торгових даних, пов'язаних з імпортом, експортом і транзитом, для охоплення всіх вимог, які стосуються ЗЕД.

2. Документування даних – підготовка набору даних із зазначенням назви, визначення та формату подання кожного елемента даних, часу, коли запитується інформація, і правової основи, на підставі якої відповідне відомство має право запитувати, обробляти та зберігати інформацію.

3. Аналіз – визначення фундаментальної важливості та можливості використання кожного елемента даних.

4. Узгодження – підготовка консолідованого переліку торгових даних шляхом процесу узгодження. Це передбачає наявність згоди щодо використання єдиної назви елемента даних з єдиним визначенням і єдиним кодом, що узгоджується з міжнародними стандартами [16].

У результаті необхідно отримати спрощений і стандартизований набір даних, який задовольняє всі потреби бізнес-процесів (комерційних та державних) у межах держави.

III етап. Розроблення та затвердження нормативних документів (законодавчих та підзаконних актів).

Як уже зазначалося, запровадження у практику концепції «Єдиного вікна» – це великий проєкт керування змінами, який виходить далеко за рамки компетенції окремих органів державного управління, тому напрацювання, отримані на перших двох етапах, необхідно наполегливо та послідовно ввести в правове поле держави. Для

цього на доповнення до згаданих вище рекомендацій СЕК ООН розробила спеціальну правову рекомендацію № 35 [19], яка пропонує додержуватися такого порядку законотворчої роботи:

– аналіз поточної правової основи здійснення ЗЕД, проведення митного та інших видів державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон;

– виявлення та скасування положень актів законодавства, які належать до морально застарілих бізнес-процесів та ускладнюють функціонування механізму «Єдиного вікна» в державі;

– визначення прогалин у законодавчому полі та розроблення заходів щодо їх усунення (тобто розробити нові норми, які необхідні для сталої роботи механізму «Єдиного вікна»);

– врахування положень міжнародних стандартів, міжнародних правових актів, рекомендацій тощо.

Під час розроблення цих проектів необхідно мати на увазі, що кінцевою метою III етапу є створення механізму вирішення юридичних питань, пов'язаних із національним і міжнародним обміном торговими даними, необхідними для функціонування системи «Єдиного вікна», серед яких – захист даних, повноваження на доступ і обмін даними, питання відповідальності, право власності на базу даних тощо.

IV етап. Початок транскордонного обміну даними з іноземними митними адміністраціями та включення національного «Єдиного вікна» до глобальної світової системи керування ризиками.

В ідеалі після завершення трьох етапів державної програми запровадження «Єдиного вікна» митні органи вже готові прийняти участь у міжнародному обміні інформацією для включення держави до глобальної світової системи інформаційного митного контролю з використанням усіх переваг, що надають митним органам та суб'єктам ЗЕД Рамкові стандарти ВМО [1]. Але світовий досвід свідчить про те, що внаслідок великої кількості форматів передачі даних, застосування для однакових процедур в різних державах, різних технічних описів та аналогічних технологічних проблем ефективний інформаційний обмін потребує використання стандартів під час прийому/передачі в транскордонному обміні повідомлень та даних. У зв'язку із цим за ініціативою Всесвітньої митної організації була розроблена «Модель даних ВМО» [20]. Таким чином, завершенню проекту запровадження «Єдиного вікна» повинна передувати імплементація «Моделі даних ВМО» [20] в практику інформаційного обміну митних органів України та укладання двосторонніх та/або регіональних угод з іноземними митними адміністраціями.

Ураховуючи положення п. 4 ст. 9 УСПТ [2], наведемо стислий аналіз стану впровадження механізму «Єдиного вікна» в Україні.

За клопотанням Національного комітету Міжнародної торгової палати (ISS Ukraine) та СЕК ООН, за дорученням Кабінету Міністрів України в 2011 р. була створена Міжвідомча робоча група (далі – МРГ) [21], але оскільки її статус та повноваження не були належним чином закріплені урядовим рішенням, результати роботи МРГ сприймаються органами державної влади лише як довідкова інформація, а повноваження не відповідають повноваженням згаданого вище «національного органу щодо спрощення процедур торгівлі». Водночас неможливо заперечувати роль МРГ в Україні, зараз це єдина постійно діюча платформа для поширення та реалізації рекомендацій і стандартів ООН у сфері спрощення процедур торгівлі,

управління ланцюгами поставок та здійснення електронних ділових операцій.

Положення митного законодавства України стосовно механізму «Єдиного вікна»:

1. Митним кодексом України (далі – МКУ) передбачено, що митні органи та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності можуть «обмінюватися будь-якою інформацією, обмін якою прямо не передбачений законодавством України, з питань державної митної справи, зокрема для налагодження співробітництва з питань ідентифікації та протидії ризикам». Умовою здійснення такого обміну є письмова угода щодо доступу митних органів до електронних інформаційних систем суб'єкта господарювання (ст. 34 МКУ [22]).

2. У пунктах пропуску через державний кордон України інші, крім митного, види державного контролю (крім радіологічного) здійснюються митними органами у формі попереднього документального контролю на підставі інформації, отриманої від державних органів, уповноважених на здійснення цих видів контролю, з використанням засобів інформаційних технологій (ст. 34 МКУ [22]).

3. Урядом затверджено порядок взаємодії митних органів, державних органів, уповноважених на здійснення санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю, та підприємств за принципом «Єдиного вікна» із застосуванням інформаційно-телекомунікаційної системи митних органів (Постанова КМУ від 25.05.2016 № 364 [23]).

4. Постановою КМУ України 21.05.2012 № 451 до «Типової технологічної схеми пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними» введено поняття «інформаційна система портового співтовариства» та «принцип єдиного вікна» [24].

Кожен зі згаданих актів законодавства має певні недоліки (повторні звернення до контролюючих органів, відсутність координації у роботі державних органів тощо), поява яких пояснюється відсутністю системного підходу до вирішення питання запровадження механізму «Єдиного вікна».

Висновки. На основі вищевикладеного можна зробити висновок про необхідність якнайшвидшого розроблення та затвердження стратегії держави на шляху до спрощення та гармонізації процедур міжнародної торгівлі.

Головним напрямом та організаційною формою цієї роботи повинна стати державна програма із запровадження «Єдиного вікна» в Україні. До проекту державної програми, серед іншого, вважаємо за доцільне включити етапи стратегічного планування змін, вивчення наявних бізнес-процесів та розроблення їх оптимізованих версій, правового забезпечення процесу змін та укладення двосторонніх і регіональних угод про інформаційне співробітництво з іноземними митними адміністраціями на підставі положень Рамкових стандартів ВМО [1].

Завершення проекту керування змінами щодо запровадження в Україні механізму «Єдиного вікна» буде означати початок користування державою всіма перевагами інформаційної форми митного контролю та приєднання до глобальної системи ланцюгів поставок товарів, що, своєю чергою, надасть потужний імпульс для зростання економіки України, рівня її економічної та митної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Рамкові стандарти безпеки та полегшення всесвітньої торгівлі Всесвітньої митної організації: Міжнародна угода // База даних «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/976_003.
2. Угода про спрощення процедур торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=30364ea7-3cfc-4a6f-9c62-6e9b3e6a49a4>.
3. Ratifications list: Trade facilitation agreement facility // Official site WTO/ WTO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tfafacility.org/ratifications>.
4. Пивовар Ю.І. Розвиток інституту адміністративних послуг як передумова побудови сервісної держави / Ю.І. Пивовар, Н.А. Буличева // Митна справа. – 2011. – № 1(73). – Ч. 2. – С. 162–167.
5. Писаренко Г.М. Адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти / Г.М. Писаренко. – О., 2006. – 20 с.
6. Платонов О.І. Практика «Єдиного вікна» у міжнародній торгівлі / О.І. Платонов // Вісник КНТЕУ. – 2013. – № 4. – С. 37–47.
7. Романенко А.М. Роль механізму «Єдиного вікна» у забезпеченні спрощення процедур міжнародної торгівлі / А.М. Романенко // Наукові праці МАУП. – 2014. – № 42(3). – С. 223–228.
8. Сітко І.В. Інноваційні напрями впровадження бізнес-уряду: від «єдиного вікна» до «єдиного електронного офісу» / І.В. Сітко // Реалізація політики інноваційно-інвестиційного розвитку економіки на регіональному рівні : [монографія] / За заг. ред. А.О. Дегтяря. – Х. : Магістр, 2008. – С. 91–99.
9. Суворов В.Б. Удосконалення системи митного контролю в Україні в контексті концепції «єдиного вікна» / В.Б. Суворов // Вісник АМСУ. Економіка. – 2009. – № 2. – С. 132–140 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2009_2_19.
10. Тимощук В. Адміністративні послуги : [посібник] / В. Тимощук // Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні DESPRO». – К. : Софія-А, 2012. – 104 с.
11. Федотов О.П. Єдине вікно-локальне рішення / О.П. Федотов // Молодий вчений. – 2016. – № 29.2. – С. 217–220.
12. Рекомендація і керівні принципи по створенню механізму «єдиного вікна». Рекомендація № 33 // UNECE. – 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec33/rec33_trd352r.pdf.
13. Compendium on «How to Build a Single Window Environment» Vol.1-2 // Single Window Guidelines/WCO.– 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/facilitation/activities-and-programmes/single-window/compendium/pc_swc_vol_1_e.pdf?db=web.
14. UN/CEFACT 2001, Recommendation № 18 – National Trade Facilitation Bodies CEFACT, UN, New York and Geneva [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec18/rec18_ecetrd271r.pdf.
15. UN/CEFACT 2015, Recommendation № 4 – National Trade Facilitation Bodies CEFACT, UN, New York and Geneva [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec04/ECE_TRADE_425_CFRec4.pdf.
16. UN/CEFACT 2010, Recommendation № 34. Data Simplification and Standardization for International Trade. Geneva, 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec34/ECE_TRADE_400_DataSimplificationand_Rec34E.pdf.
17. ESCAP, UN. 2016. Business Process Analysis Guide to Simplify Trade Procedures. ST/ESCAP/2558 Bangkok, Thailand: United Nations [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://unnex.unescap.org/sites/default/files/tipub2558r.pdf>.
18. ESCAP–ADB, UN. 2014. Towards a National Integrated and Sustainable Trade and Transport Facilitation Monitoring Mechanism: BPA+. ST/ESCAP/2683: United Nations [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unescap.org/resources/towards-national-integrated-and-sustainable-trade-and-transport-facilitation-monitoring>.
19. UN/CEFACT 2010, Recommendation No 35 – Establishing a legal framework for international trade Single Window ECE/TRADE/401: CEFACT, UN, Geneva [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/recommendations/rec35/Rec35_ECE_TRADE_401_EstablishingLegalFrameworkforSingleWindow_R.pdf.
20. WCO Data Model – Tolls. 2017 World Customs Organization webpage [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.wcoomd.org/en/topics/facilitation/instrument-and-tools/~/_link.aspx?id=3BD324CD868948748147E210059706BC&z=z.
21. История проекта / Single Window/ Single Window [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.singlewindow.org/about>.
22. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
23. Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю : Постанова КМ України від 25.05.2016 № 364 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/364-2016-%D0%BF>.
24. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : Постанова КМ України 21.05.2012 № 451 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/451-2012-%D0%BF/paran3#n3>.

Борисенко А. С.**Емец А. В.**

Університет Государственной фискальной службы Украины

СОВРЕМЕННАЯ ИНФОРМАЦИОННАЯ ФОРМА ТАМОЖЕННОГО КОНТРОЛЯ В КОНЦЕПЦИИ «ЕДИНОГО ОКНА» И ПОВЫШЕНИЯ ТАМОЖЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА**Резюме**

Исследованы положения документов ВТО, организаций ООН, посвященных анализу опыта внедрения механизма «Единого окна» в иностранных государствах. Определена роль концепции «Единого окна» в становлении новой информационной формы таможенного контроля. Определены основные положения стратегии государства на пути имплементации в Украине положений рамочных стандартов ВТО по внедрению механизма «Единого окна».

Ключевые слова: стандарты безопасности, «Единое окно», внешнеэкономическая деятельность, государственное регулирование, информационная форма таможенного контроля.

Borysenko A. S.

Emets A. V.

University of State Fiscal Service of Ukraine

THE MODERN INFORMATIONAL FORM OF CUSTOMS CONTROL IN THE FRAME OF THE "SINGLE WINDOW" CONCEPT AND IMPROVING THE CUSTOMS SECURITY OF THE STATE

Summary

The provisions of WMO documents, UN organizations devoted to the experience of implementing the "Single Window" mechanism of the WMO Framework Standards in foreign countries are explored. The role of the "Single Window" concept in the formation of a new information form of customs control is determined. The main provisions of the state strategy on the way of implementation of the provisions of the WMO Framework standards concerning the implementation of the "Single Window" mechanism are outlined in the article.

Keywords: safety standards, "Single Window", foreign trade, state regulation, information form of customs control.

УДК 33.021

Григор'єв Г. С.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Ненно І. М.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У НАЦІОНАЛЬНОМУ МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

У статті досліджено розвиток інтеграційних процесів у національному макроекономічному середовищі в умовах глобалізації. Досліджено внутрішньогалузеву та міжгалузеву інтеграцію за горизонтальними, вертикальними та комбінованими напрямками. Запропоновано варіанти диверсифікації у національному макроекономічному середовищі. Визначено фактори негативного впливу на внутрішньогалузеву та міжгалузеву диверсифікацію національної економіки. Запропоновано інтеграційні процеси в національному макроекономічному просторі в рамках взаємопов'язаних етапів з урахуванням географічного та господарського сегментів.

Ключові слова: внутрішньогалузева та міжгалузєва інтеграція, диверсифікація, державне регулювання, національна економіка, глобалізація, внутрішнє та зовнішнє середовище.

Постановка проблеми. Для пріоритетного вирішення стратегічних завдань щодо забезпечення збалансованого фінансово-економічного розвитку національної економіки потребує удосконалення система інтеграційної складової у макроекономічному середовищі країни.

Інтеграційні процеси, які притаманні сьогодні національному макроекономічному середовищу, прийшли на зміну дезінтеграційним процесам, які супроводжували національну економіку в останнє десятиріччя. В умовах європейської інтеграції національного макроекономічного простору необхідно розширити позитивну тенденцію за всіма сегментами макросередовища, оскільки вона надає позитивний вплив на мобільність та модернізацію економіки, надає можливості на подолання технологічної відсталості та застосування сучасних технологій, сприяє залученню іноземних інвестицій та створенню нових робочих місць, що істотно забезпечить конкурентоспроможність діяльності національних суб'єктів господарювання в міжнародному соціально-економічному просторі. Інтеграційні процеси спонукають суб'єктів господарювання до активної рухливості та дають можливість маневрувати ресурсним забезпеченням.

Необхідно відзначити, що значна мобільність національної економіки має істотне значення для динамічного соціально-економічного розвитку й обороноздатності країни, що актуально в умовах військової агресії з боку сусідньої держави, сприяє найбільш раціональному використанню

наявних ресурсів, міжгалузєвій та внутрішньогалузєвій інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальним питанням внутрішньогалузєвої та міжгалузєвої інтеграції у національному макроекономічному просторі присвячені наукові дослідження І. Ансоффа [1], Т. Загорної, Н. Кушнір, Є. Масленнікова [2–3], О. Побережець [4], П. Саблук [5], Ю. Сафонова та інших вчених.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Втім, сучасний розвиток інтеграційних процесів у національному макроекономічному середовищі в умовах глобалізації потребує подальшого дослідження.

Мета статті полягає в дослідженні розвитку інтеграційних процесів у національному макроекономічному середовищі в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція (від лат. "integrum" – «ціле», лат. "integratio" – «відновлення») – це процес взаємодії відповідних сегментів макроекономічного середовища. Інтеграційні процеси у макроекономічному середовищі відбуваються постійно і досить об'єктивно відображають зміну фінансово-економічної та соціальної кон'юнктури у галузях міжнародної (національної) економіки. Види та рівні інтеграційних процесів у макроекономічному просторі відображені на рис. 1.

Процесами внутрішньогалузєвої інтеграції охоплені практично всі галузі макроекономічного середовища. Інтеграція на рівні галузі здій-